

Ett förstärkt konsumentskydd
mot riskfylld kreditgivning
och överskudsättning

Överskuldsettnings- utredningen (Fi 2021:08)

- SOU 2023:38 Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsettning
- Särskild utredare Kathrin Flossing
- Utredningssekreterare Emil Lundgren, Anna Deibrant och Michael Andersson
- Sakkunniga och experter

Problembilden

- Konsumtionskrediter mer än fördubblats de senaste 15 åren. Betalningsproblemen har ökat ännu mer.
- I dag uppgår enskilda personers skulder hos inkassoföretagen till över 100 miljarder kronor och hos Kronofogden till över 100 miljarder kronor.
- Lätt att låna och handla på kredit.
- Ej tillräckliga kreditprövningar.
- Kostnaderna kan bli höga, dels på grund av höga räntor och avgifter, dels på grund av långa löptider.
- Dagens reglering om högkostnadskrediter är inte tillräcklig.

Paketlösning

- Åtgärder för att stärka konsumentskyddet vid marknadsföring och försäljning av krediter
- En skärpt reglering av möjligheten att erbjuda spel på kredit
- Skärpta regler för kreditprövningar
- Begränsningar och villkor för prissättning av krediter
- Skuld- och kreditinformationsregister (Skri-register)
- Ytterligare åtgärder för de redan skuldsatta

Marknadsföring och försäljning

Förslag på åtgärder för att stärka konsumentskyddet vid marknadsföring och försäljning av krediter

- Måttfullhetsbestämmelsen i konsumentkreditlagen förtydligas.
- En särskild upplysning vid marknadsföring av alla krediter föreslås.
- I lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter föreslås en bestämmelse som reglerar utformningen av *kreditgivares och kreditförmedlares system för ersättning till sin personal*.

Spel på kredit

Förslag på en skärpt reglering av möjligheten att erbjuda spel på kredit

- Förbud för en licenshavare eller ett spelombud att främja möjligheterna för någon annan att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spel.

Kreditprövningar

Förslag på skärpta regler för kreditprövningar

- Kravet på kreditprövningar enligt konsumentkreditlagen förtydligas.
 - När det behövs för att bedöma konsumentens kreditvärdighet ska kreditprövningen inkludera aktuella och relevanta uppgifter från en extern databas.
 - Näringsidkaren ska *alltid* vara skyldig att göra en kreditprövning.

Prissättningen av krediter

Förslag på begränsningar och villkor för prissättning av krediter

- Ett sänkt och utvidgat räntetak föreslås.
 - Räntetaket ska uppgå till den vid varje tid gällande referensräntan med ett tillägg av 20 procentenheter.
 - Räntetaket ska gälla för alla krediter enligt konsumentkreditlagen, utom bostadskrediter.
- Ett tak för uppläggningsavgifter. Taket ska uppgå till en procent av det prisbasbelopp som gäller vid kreditavtalets ingående (i dag 525 kronor).

Prissättningen av krediter

- Ett så kallat absolut kostnadstak ska införas i konsumentkreditlagen.
 - Kostnadstaket ska inte längre gälla enbart högkostnadskrediter utan omfatta alla krediter, med undantag för bostadskrediter, kontokrediter och kreditköp till låga belopp.
 - De totala kostnaderna för en kredit får inte överstiga ett belopp som motsvarar kreditbeloppet.
 - Taket ska omfatta kreditkostnader, dröjsmålsränta och inkassokostnader.
- Begränsade möjligheter att förlänga löptiden för en kredit mot en kostnad.

Skri-register

Skuld- och kreditinformationsregister (Skri-register)

- Ett system för register över skuld- och kreditinformation (*Skri-register*) ska införas.
- Skri-register ska inledningsvis endast innehålla de mest efterfrågade uppgifterna, men kan med tiden byggas ut med flera uppgifter.

Skri-register

Vad ska framgå av ett Skri-register?

- Uppgifter om samtliga krediter som omfattas av konsumentkreditlagens krav på kreditprövning och som har lämnats av företag under Finansinspektionens eller motsvarande utländsk myndighets tillsyn.
- Betalningsdröjsmål som varat i minst 30 dagar från förfallodagen.

Skri-register

Vad ska inte framgå av ett Skri-register?

- Uppgifter som kan samlas in från offentliga databaser, t.ex. skulder hos Kronofogden.
- Uppgifter om räntefria kreditköp.
- Uppgifter om leasingavtal.
- Uppgifter om inkassoskulder som avser annat än krediter.

Skri-register

Rapporterings skyldighet

- Kreditgivare ska vara rapporterings skyldiga.
- Inkassoföretag som övertagit en fordran ska vara rapporterings skyldiga.
- Inrapportering ska som huvudregel göras senast dagen efter kreditavtalet ingåtts. I övrigt snarast möjligt.

Skri-register

Skri-register ska föras av privata aktörer under offentlig kontroll

- Efter tillstånd från IMY
- Höga krav ska ställas för att få tillstånd
- IMY och FI ska utöva tillsyn

De redan skuldsatta

Förslag på ytterligare åtgärder för de redan skuldsatta

- En ny huvudregel om avräkning vid utmätning ska införas.
 - Avräkning ska – om inte borgenären begär annat – i första hand göras på fordran kapitalbelopp och i andra hand på ränta m.m.
- I syfte att skapa förutsättningar för en mer likvärdig budget- och skuldrådgivning – med hög kvalitet som möter behovet av rådgivning i varje kommun – ska regeringen ge Statskontoret i uppdrag att analysera och utvärdera den kommunala budget- och skuldrådgivningen.

Konsekvenser

Konsekvenser

- Sänkt räntetak minskar utlåningen av de dyraste krediter med cirka 12 procent, eller knappt en miljard kronor per år.
- Absolut kostnadstak begränsar möjligheterna att ta ut kostnader vid betalningsdröjsmål.
- Skri-register medför inga kostnader för det allmänna. Kostnaden att bygga upp ett Skri-register mellan 20 och 30 miljoner kronor per kreditupplysningsföretag.
- Skri-register och skärpta kreditprövningskrav kan få stor påverkan på den mest riskfyllda kreditgivningen.

Ikraftträdande

Ikraftträdande

- Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.
- Vissa författningsförslag ska dock träda ikraft vid ett senare tillfälle, nämligen
 - den 1 april 2025 när det gäller förslaget om ett utvidgat förbud mot spel på kredit,
 - den dag som regeringen bestämmer när det gäller övergången till den nya ordningen med Skri-register.

